

MARTIN PUGH – Women and the women's movement in Britain 1914-1999

Women in the Second world war

Od roku 1914 koncentrovalo ženské hnutí svoji sílu na úzkou oblast a dosáhlo v této době vrcholu. Od roku 1939 se hnutí ocitlo v depresi, možná také proto, že se nezaměřilo na určitý velký cíl. Nebylo tedy dosaženo takových reforem a ústupků, které by bylo možno srovnávat s těmi, které byly dosaženy za první světové války.

Velká Británie poprvé zaměstnala ženy v průmyslu. Němci i Rusové se jí snažili v tomto ohledu vyrovnat. Za druhé světové války bylo mobilizováno dvakrát tolik žen do průmyslu než za první světové války. Ve Velké Británii bylo tedy v roce 1940 zaměstnáno asi 7 milionů žen v průmyslu, ozbrojených silách a civilní obraně. Ovšem více (asi 8,7 mil.) jich zůstalo ženami v domácnosti na plný úvazek.

V prvních měsících války měly být ze zranitelných oblastí Velké Británie evakuováni lidé, většinou se jednalo jen o děti. Ženy odmítly odloučení od dětí anebo je za nějakou dobu přivedly zpátky domů. Ženy se během války snažily zachovat aspoň něco z normálního rodinného života, přestože to znamenalo, že trpěly nesmírným psychickým i emocionálním vypětím.

Během války byly ženy zaměstnávány na částečný či plný úvazek. Tím pádem bylo nutno najít někoho, kdo by se staral o děti. Většina žen dala děti do mateřských školek, ale musela za ně platit nemalou částku. Asi o ¾ dětí se starali sousedé nebo příbuzní, s čímž nebylo lehké počítat tak jako v době míru, takže se z některých matek staly během války pečovatelky.

Ve 40. a 50. letech byly ženy zranitelné vůči propagandě vycházející z vědeckých zdrojů, které viděly problémy britské mládeže v tom, že v mládí byly děti zanedbávány.

Ženy byly také bombardovány vládní propagandou, jejíž cílem bylo dosáhnout toho, aby ženy šetřily s jídlem a topivem a dostali ženy do práce. Během druhé světové války se do propagandy zapojily i časopisy.

Krise poskytla nesmírný stimul k dobrovolnickým aktivitám. Hlavním rozdílem oproti první světové válce bylo to, že práce byla efektivně koordinována Ženskou dobrovolnickou službou (Women's Voluntary Service), která sloužila jako komunikační tunel mezi různými organizacemi a vládou.

Family and Morality - Rodina a morálka

Velká část kritiky z let 1939-45: rozvolňování a pokles morálky a určitého sociálního chování – bylo to podobné kritice během první světové války a po ní.

Pugh:

- je to přehnané a nemůžeme to brát jako indikátor dlouhodobých sociálních změn
- většina mužské kritiky během války přisuzovala úpadek morálky ženám

Pro mnoho mladých žen bez závazků - válka určitým způsobem atraktivní: osvobozeny od všednodenní domácí rutiny, měly možnost vydělat víc peněz, každý den potkávaly nové lidi – muže i ženy. Úleva, nové možnosti. ----->

Reakce mužů rozdílné:

- válka = příležitost k promiskuitě
- válka = určité vykořenění, vystrašení z tak vysokého počtu mladých žen, které se objevovaly na veřejných místech (do té doby vyhrazených pouze mužům)

Nejvýznamnější válečné fenomény, související s životem rodiny:

Kritici váhavě uznali jako následek války další jev:

- **ženy se staly hlavou rodiny, a to i proto, že přišly na místa mužů.**

Časté odloučení manželských párů, nemanželské aféry, ukvapená manželství mladých partnerů po krátké známosti... ----> to vše přineslo

- **neobvykle velký nárůst rozvodů.**

Pugh: tyto tendence by se však stejně projevil - částečně je to důsledek už uvolnění rozvodových zákonů v roce 1937.

Zdá se ale, že **válka trendy v manželství nijak zvláště nezměnila** (Např. ženy, které odjely do Kanady nebo Ameriky se tam odjely vdát a najít si lepší a pohodlnější rodinný život). Podle Pughova právě popularita manželství přinesla

- **zvýšení porodnosti v Británii.**

Pesimistické komentáře kritiků:

- **mnoho nemanželských dětí**

(oproti předválečnému období asi dvojnásobek). Pugh: čísla jsou však zavádějící----> válečné okolnosti odložily mnohá manželství, a tak narostl oficiální počet nemanželských dětí. Nemanželské děti: v jistém smyslu válečný fenomén, ale trvající jen velice krátce.

Během 2. sv. v. začali mít lidé k těmto jevům (nemanželské děti, rozvody...)

- **volnější přístup,**

ale v určitém smyslu se to dělo už ve 20. a 30. letech. **Válka tento trend jednoduše jen urychlila.**

Sociální a ekonomické souvislosti

Ženy byly spíše neplánovaní příjemci dotací sociálního státu, než aby byly součástí určitého promyšleného systému. Kolem roku 1945 bylo ale ženské hnutí příliš slabé, než aby iniciovalo nějaké změny v této oblasti. A nebylo schopné nějak využít poválečné reformy.

Vláda nemohla nějakým způsobem donutit průmysl, aby zaměstnal vdané ženy. Ale i přesto, že **mnoho žen po válce opustilo svou práci, ještě více jich zůstalo.** Většinou šlo o starší vdané ženy. **Odmítavé postoje vůči zaměstnaným vdaným ženám byly jedním ze závažných důsledků války.** Pugh: tato tendence byla ale patrná už od třicátých let.

Po roce 1945: změna oficiálních stanovisek ----> vláda chtěla tolik pomoci národnímu hospodářství, že byla skoro připravena povzbudit vdané ženy, aby se vrátily do práce. **Tato ekonomická příležitost pro ženy byla nepřímým důsledkem války.**

Více žen bylo schopno zkombinovat starost o domácnost se zaměstnáním ----> těžko to ale ukazuje na pokročilou emancipaci, jde spíše o další variaci ženských tradičních strategií, které ženy používají k tomu, aby rodina přežila. („a variation in women's traditional strategies for family survival“)

A jakákoli změna v tomto směru zásadně závisela na změnách britské ekonomiky, spíše než na válečné zkušenosti žen.